

tendo Kraft haben seine Stiere, zahlreich kalben ihm die Kühe RV. 3, 36, 5. तस्मां इयं दक्षिणा पिब्वते सदा 1, 125, 5. युक्ता मातासीद्भूरि दक्षिणायाः (vgl. P. 7, 1, 39, Vārtt. 1, Sch.) 164, 9. नूनं सा ते प्रति वरं जरित्रे डुकृ-यदिन्द्र दक्षिणा मघोनी 2, 11, 21. अस्मभ्यमस्य (इन्द्रस्य) दक्षिणा उह्रीत 18, 8. अर्नूना यस्य (इन्द्रस्य) दक्षिणा पीपायं वामं नभ्यो अभिवीता सखि-भ्यः 7, 27, 4. धेनुः प्रत्स्य काम्यं उह्रीनातः पुत्रश्चरति दक्षिणायाः 3, 58, 1. 5, 1, 3. पृथिं दक्षिणाम् AV. 5, 11, 1 (vgl. पृथिं धेनुम् 7, 104, 1). एयमगन्द-क्षिणा भद्रतो नो अनेन दत्ता सुडुघा वयोधाः 18, 4, 50. Hierher sind auch wohl folgende Stellen zu ziehen: अर्नूडु वस्वी (उषाः) दक्षिणा मघोनी RV. 7, 64, 1 (vgl. mit 2, 11, 21 oben). पृथू रथो दक्षिणाया अयोनि 1, 123, 1, wo man sich daran erinnern muss, dass die Ushas mit Kühen fährt NAIGU. 1, 15. जयैमं ते दक्षिणाया रथेन मोगेन wir ihm überlegen sein an Kühen (Heerdenreichtum) und mit dem Wagen RV. 1, 123, 5. — b) eine solche Kuh ist der gewöhnliche Opferlohn; daher Bezeichnung für jeden den dienstthuenden Priestern gereichten Lohn (vgl. अलिङ्गप्रकृपो गौः सर्वत्र KĀTJ. Ça. 15, 2, 13. संख्यामात्रे च दक्षिणा गावः LĪTJ. 8, 1, 2) NIR. 1, 7, 11, 2. = यज्ञदान H. an. = यज्ञादिविधिदान MED. Die Verdienstlichkeit dieser Spende ist Gegenstand des Liedes RV. 10, 107. हूणाशेयं दक्षिणा पार्थिवानाम् RV. 6, 27, 9. आ नार्यस्य दक्षिणा व्यञ्छा एतु सोमिनः 8, 24, 29. 39, 5. 1, 168, 7. यज्ञं दक्षिणा 10, 62, 1. AV. 4, 11, 4. — 5, 7, 1. 11, 7, 9. 8, 22. अमातं वासो दद्याद्धिपयमपि दक्षिणाम् 9, 5, 14. 13, 1, 52. 18, 4, 8. VS. 4, 19. 23. 19, 30. TBa. 1, 7, 3, 3. fgg. TS. 1, 7, 3, 1. 8, 4, 1. यज्ञो देवलोकमेवामिप्रैति तदनुची दक्षिणा यो ददाति सैति दक्षिणाम-न्वारभ्य यजमानः ÇaT. Ba. 1, 9, 3, 1. 2, 2, 3, 2. fgg. 4, 3, 3, 5. ऋगिभ्य एव दक्षिणा दद्यात् 4, 5. चतस्रो वै दक्षिणा हिरण्यं गौर्वासो ऽश्वः 7, 5, 2, 3, 4. fgg. 3, 3, 8. fgg. KĀTJ. Ça. 11, 7, 2. 15, 3, 16. LĪTJ. 4, 9, 6. ĀÇV. Ça. 9, 1, 4. M. 8, 207. 11, 4, 38. षडाधाने दक्षिणामाङ्गरेके MBa. 3, 10663. R. 1, 13, 48. स तु प्रस्तावपत्रेषु कौ प्रदास्यति दक्षिणाम् PANĀT. II, 176. दक्षिणानो (HAUGHT. LOIS.: heilige Rechte) च संगरे M. 8, 349. प्रत्यङ्गदक्षिणा 208. सद्धेसद-क्षिणा adj. RV. 10, 33, 5. AV. 20, 127, 12. KĀTJ. Ça. 13, 4, 9. 15, 1, 5. सद्धे-सशतं ÇaT. Ba. 13, 5, 3, 7. M. 8, 306. अशतं ÇaT. Ba. 4, 3, 4, 3. पञ्च MBa. 3, 107. बहुदक्षिणा ÇaT. Ba. 11, 6, 3, 1. 14, 6, 1, 1. भूरि MBa. 13, 256. N. 12, 9. सर्ववेदसं M. 6, 38. सर्वस्वं RAGH. 4, 86. AK. 2, 7, 9. घ्रातं M. 7, 79. N. 5, 43. R. 1, 53, 24. 2, 30, 35. समातवरं PANĀT. I, 323. अल्पं M. 11, 39. 40. अं BHAG. 17, 13. ad HIT. Pr. 48. Personificirt neben Brahma-ṇaspati, Soma, Indra u. s. w. RV. 3, 62, 3. Als Verfasserin des von der दक्षिणा handelnden Liedes RV. 10, 107 wird eine Dakṣiṇā, Tochter des Praḡāpati, fingirt RV. ANUKA. Als Gemahlin des Opfers: (तस्य) पत्नी सुदक्षिणेत्यासीदधरस्येव दक्षिणा RAGH. 1, 31. entsteht aus Kṛṣṇa's rechter (दक्षिणा) Seite ÇKDr. WILS. Jaḡna und Dakṣiṇā Kinder des Ruki und der Ākūti VP. 34. BHAG. P. 4, 1, 4. 5. Sujaḡna, ein Sohn Ruki's, und Dakṣiṇā seine Gemahlin 2, 7, 2. — c) Lohn überh.: यस्यामितानि वीर्यांश्च न राधः पर्येतवे । ज्योतिर्न विश्वमभ्यस्ति दक्षि-णा RV. 8, 21, 11. der dem Lehrer verabreichte Lohn MBa. 5, 3779. RAGH. 5, 20. KĀTJ. 4, 93. 94. — d) Darbringung, Gabe, Geschenk überh., = दान TAIK. वामव्येतादशो भावः क्षिप्रमेव गमिष्यति । जीवितान्तकरो घोरो दातारमिव दक्षिणा ॥ DAÇ. 2, 54. संभोजनी साभिक्षिता पैशाची दक्षिणा दि-क्षिः M. 3, 141. 143. नाराजके जनपदे माल्यमोदकदक्षिणाः । देवताभ्यर्चनाधी-

य कल्प्यते नियतैर्नैः ॥ R. 2, 67, 23. देहि मे प्राणदक्षिणाम् schenke mir das Loben PANĀT. 231, 20. तद्दीयतां मे रतिदक्षिणा 226, 1. अभयं (vgl. अभयप्रदान PANĀT. 24, 21. 59, 14. I, 322) Geschenk der Sicherheit so v. a. ein Versprechen, dass man Jmd vor jeglicher Gefahr schützen werde, 25, 12. 14. DAÇ. 2, 38. M. 4, 247. — e) = प्रतिष्ठा H. an. VIÇVA bei UG-ÉVAL. completion of any rite, fixing or establishing any act or place WILS.; vgl. M. 3, 141 oben u. d. — f) (sc. दिप्) Süden TAIK. H. 167. H. an. MED.; vgl. u. 1, c. das Südländ, der Dekhan (?) : लिपि LALIT. 123. — g) eine Form oder Darstellung der Durgā mit hervorstehender rechter (दक्षिणा) Seite WILS.; vgl. दक्षिणकालिका, दक्षिणामूर्ति.

दक्षिणकालिका (द° + का°) f. eine Form der Durgā bei den Tān-trika WILS. = श्रद्धा शक्तिः ÇKDr. दक्षिणकालीपुरमाहात्म्यं MAÇ. Coll. I, 73.

दक्षिणतस्म (von दक्षिणा) adj. von rechts her, auf der rechten Seite, rechts; von Süden her, im Süden, nach Süden P. 5, 3, 28. अञ्जतिं पं दक्षिणतो कृविर्भः RV. 1, 93, 6. दक्षिणतो गृहाणाम् (vgl. P. 2, 3, 30) 2, 42, 3. 6, 32, 5. 10, 15, 6. दक्षिणतः, उत्तरतः VS. 5, 11. AV. 4, 40, 2. 6, 98, 3. 10, 9, 8. 12, 3, 24. AIR. Ba. 1, 7. TS. 5, 2, 3, 4. ÇaT. Ba. 1, 2, 1, 12. 3, 3, 6. 13, 3, 1, 2. KĀTJ. Ça. 2, 4, 33. 3, 1, 15. — तस्य दक्षिणतो देवाः — गच्छन्ति MBa. 3, 14549. 4, 1780. 7, 3539. BHAG. P. 3, 12, 25. 4, 16, 20. दक्षिणतः कर् Jmd zur Rechten nehmen, die rechte Seite zukehren (als Zeichen der Achtung) 5, 23, 1. — M. 3, 91. BHAG. P. 5, 21, 7. 9, 19, 22. rechts von Jmd stehen so v. a. als Helfer zur Seite stehen: अस्मैश्च त्वं दक्षिणतः सखा मे ऽधा वृत्राणि जङ्गनाव भूरि RV. 8, 89, 2. अग्निं प्रेक्षि दक्षिणतो भेवा मे 10, 83, 7. इन्द्रो ब्रह्मा दक्षिणतस्ते अस्तु AV. 18, 4, 15. दक्षिणतः पुरस्तात् südöstlich ÇaT. Ba. 13, 8, 1, 9. दक्षिणतः पुरः dass. MBa. 2, 1120.

दक्षिणतस्कर्पदं (द° + क°) adj. das Haar an der rechten Seite aufgewunden oder geflochten tragend, von den Vasishṭha RV. 7, 33, 1. Ebenso दक्षिणाकर्पदं GRHJASĀNGR. 2, 51.

दक्षिणात्रो (von दक्षिणा) adv. rechts: धिष्व वञ्चं कस्तु आ दक्षिणात्रा RV. 6, 18, 9.

दक्षिणाव (wie eben) n. Geradheit, offenes Wesen oder Liebenswürdigkeit H. 66.

दक्षिणधुरीणा (von द° + धुर, धुरा) adj. rechts von der Deichsel angespannt, an der rechten Seite der Deichsel ziehend P. 4, 4, 78, Sch.

दक्षिणपय bei WILS. falsche Form für दक्षिणापय.

दक्षिणपश्चात् (द° + प°) adv. südwestlich P. 5, 3, 32, Vārtt. 2, Sch.

दक्षिणपश्चार्ध (द°-पश्च + अर्ध) m. die südwestliche Seite P. 5, 3, 32, Vārtt. 3, Sch. ÇĀNKH. GRHJ. 1, 9.

दक्षिणपश्चिम (द° + प°) adj. südwestlich: दक्षिणपूर्व उद्धतान् आरुवनीयं निदधात्युत्तरपश्चिमे गार्हपत्यं दक्षिणपश्चिमे दक्षिणाम् ĀÇV. GRHJ. 4, 2. ०मा दिक् MBa. 17, 44.

दक्षिणपश्चालक (von द° + पश्चाल) adj. zu den südlichen Pañkāla in Beziehung stehend P. 7, 3, 13, Sch.

दक्षिणपूर्व (द° + पू°) adj. f. आ südöstlich, f. (sc. दिप्) Südost P. 2, 2, 26, Sch. ĀÇV. GRHJ. 4, 2 (s. u. दक्षिणपश्चिम). दक्षिणपूर्वस्यां दिशि दक्षिणापरस्या वा 1. KAUC. 87. BHAG. P. 9, 19, 22. दार KĀTJ. Ça. 4, 7, 10. 25, 8, 3. 13, 31. ०पूर्वार्ध die südöstliche Seite KAUC. 4. KĀTJ. Ça. 3, 3, 21. 9, 2,